

Pūce

Daces Copeland un Elisas Freimanis teksts
Andras Otto ilustrācijas

Pūce ir putns. Uz zemes dzīvo kādas 200 dažādas pūču sugas. Dažas pūces ir lielas, bet citas ir mazas. Mazākā pūce ir 5 collas (2.5 cm) liela. Lielākā pūce ir 32 collas (81 cm) liela. Parasti tās dzīvo mežā.

Pūces acis nekustas. Lai kaut ko ieraudzītu, pūcei ir jāpagriež galva. Pūcei ir trīs acu plakstiņi. Pirmais plakstiņš ir mirkšķināšanai. Otrs

plakstiņš ir gulēšanai. Trešais plakstiņš ir acu tīrīšanai. Pūce savu galvu var gandrīz apgriezt ap tās asi. Pūces ausis uz galvas nav simetriskas: viena auss ir augstāk uz galvas nekā otra. Tāpēc pūce labāk uztver skaņas.

Pūce ēd peles, ķirzakas, zivis, kukaiņus, citus putnus (arī citas pūces) un mazus dzīvniekus. Pūce parasti medī pa nakti. Dažreiz pūce medī arī pa dienu.

Ne visas pūces ūjina. Daudzas trokšņo

dažādi — ķērc, klie dz, svilpo, rūc, rej,
klab vai šņāc.

Vai pie tavas mājas dzīvo kāda
pūce?

Uzzīmē pūci sēžam kokā!

Skolotāju / vecāku lapa

Vīrsraksts: Pūce

Autori: Dace Copeland un Elisa Freimane

Ilustrators: Andra Otto

Līmenis

LIX: 24

Valodas A1

Piemērotais vecums: 2.-3. klase

Vārdu saraksts

Pamata vārdu krājums

(ap)griezt ap asi *to turn around*

dzīvnieks *animal*

dzīvot *to live*

galva *head*

gandrīz *almost*

gulēt *to sleep*

mežs *woods, forest*

(ne)kustēties *to not move*

(pa)griezt *to turn*

pele *mouse*

putns *bird*

redzēt *to see*

skaņa *sound*

tīrīt *to clean*

zivs *fish*

Paplašinātais vārdu krājums

augstāk *higher*

kukainis *bug*

ķirzaka *lizard*

medīt *to hunt*

mirkšķināt *to blink*

pilnīgi *completely*

plakstiņš *eye lid*

pūce *owl*

simetrisks *symmetrical*

suga *species*

uztvert *to detect*

uz zemes *on earth*

Skaņu apzīmējumi

klabēt *to rattle*

kliegt *to yell*

ķērkt *to croak, to caw*

riet *to bark*

rūkt *to grown*

svilpot *to whistle*

šņākt *to hiss*

ūjināt *to hoot*

Pārrunu jautājumi

- Vai esi kādreiz redzējis pūci? Kāda tā izskatījās?
- Vai esi kādreiz dzirdējis pūci? Kā tā izklausījās?
- Kur pūces dzīvo? Kāda izskatās pūces māja?
- Kādus citus putnus pazīsti?
- Kādi putni dzīvo tavā apkārtnē?

Nodarbības stundā

1. Pūces acis - 1. uzdevums

Uzdevumi / Darba lapas

1. Pūces - 3. uzdevums
2. Pieturzīmes - 4. uzdevums
3. Paplašinātie teikumi - 5. uzdevums
4. Lietvārds - 6. uzdevums

Rakstu darbi

1. Ko es vēl iemācījos? - 2. uzdevums
2. Kas notiek? - 7. uzdevums

Runas vingrinājumi

1. Jauno vārdu atkārtošanas spēle Nr. 8 - Uzzīmēsim attēlu!

Papildu informāciju var meklēt šeit:

<http://latvijaspuces.lv/>

Izklaidei:

Folkloras kopas *Tarkšķi* izpildītās tautasdziesmas *Cīrulis un pūcīte* animācija:

<https://www.youtube.com/watch?v=mbcAb13hXwg&t=2s>

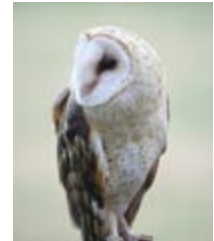
Pūces acis

Skolotājam / vecākam: Skolēni izpēta, kā pūču acu darbība atšķiras no cilvēka acu darbības. Skolēnam vajadzēs zīmuli un tualetes papīra rullīti (bez papīra).

For the teacher / parent: Students explore how an owl's eyes function differently than a person's eyes. The students will need an empty toilet paper roll and a pencil.

Kas jādara?

1. Skolēns vienu savu aci aizsedz ar roku. Ar otru roku skolēns tur zīmuli apmēram pēdu (30 cm) attālumā no sejas. (Zīmuli var turēt arī cits skolēns.)
2. Ar roku gaisā veidojot riņķa līniju, zīmuli virza uz vieniem vai uz otriem sāniem. Skolēns tikmēr skatās tikai taisni uz priekšu, nekustinot ne acis, ne galvu. Skatoties tikai taisni uz priekšu, skolēnam tomēr vajadzētu varēt zīmuli saredzēt ar acu kaktiņu. Kad zīmulis aizvirzīts tik tālu, ka, skatoties tikai uz priekšu, to vairs nevar redzēt, kustību aptur un izmēra attālumu no sākuma punkta līdz kustības beigu punktam. **Cik liels ir izmērītais attālums?**
3. Tad skolēns pie vienas acs pieliek tualetes papīra rullīti un atkārtoti eksperimentu ar zīmuļa kustību. Virzot zīmuli uz sāniem un skatoties caur rullīti tikai uz priekšu, zīmuļa kustību aptur, kad zīmuli vairs nevar saredzēt. Izmēri attālumu no sākuma punkta līdz kustības beigu punktam. **Cik liels tagad ir šis attālums?** Skatīšanās caur rullīti ataino pūces redzi: pūces redz tikai tik tālu, cik cilvēks, skatoties caur rullīti.
4. Skolēns turpina virzīt zīmuli uz sāniem un turēt pie acs rullīti, taču tagad, griežot galvu, seko zīmuļa virzībai. **Cik tālu skolēnam jāgriež galva, lai visu laiku saskatītu zīmuli?**

Paskaidrojums: Pūcēm ir divas acis, tāpat kā cilvēkiem. Taču pūces redz citādi nekā cilvēki. Pūces naktī var redzēt daudz labāk par cilvēkiem. Tomēr pūces var saskatīt tikai to, kas ir tām taisni priekšā. Lai pūces varētu redzēt apkārt esošo, tām ir kakls, ar kuru tās var apgriezt galvu gandrīz pilnīgi ap savu asi. Pūču acu āboli dobumos nekustas, kā tas ir cilvēkiem.

Skolotājs lūdz skolēniem mēģināt skatīties griestos, nekustinot galvu, bet gan tikai virzot augšup acu ābolus. Lai paskatīto augšup, pūcēm noteikti būtu jāpaceļ uz augšu galva!

Ko es vēl iemācījos?

Skolotājam / vecākam: Pūces ir ļoti interesanti putni. Skolēni izmanto internetu un citus informācijas avotus, lai par pūcēm uzzinātu vairāk. Tad skolēni uzraksta par pūcēm piecus jaunus faktus. Skolēni var arī sameklēt un ielīmēt darba lapā pūču attēlus.

For the teacher / parent: Owls are very interesting birds. The student use the internet and other sources of information to find out more about owls. Then the students write down five new facts about owls. The students can also add pictures of owls.

Pūces ir interesantas, jo...

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Pūce

Skolotājam / vecākam: Skolēns skatās stāsta tekstā un ieraksta dotajos teikumos pareizos vārdus.

For the teacher / parent: The student writes the correct words from the story.

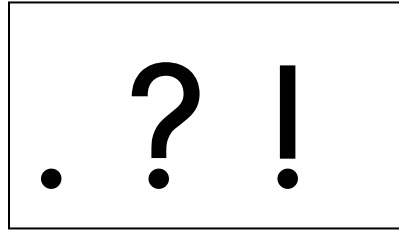
1. Pūce ir _____.
2. Dažas pūces ir _____, bet citas ir _____.
3. Pūces _____ nekustas.
4. Pūcei ir _____ acu _____.
5. Viena _____ ir augstāk uz _____ nekā _____.
6. Pūce ēd _____, _____, _____, citus _____ un mazus _____.
7. Ne visas pūces _____.
8. Vai pie tavas _____ dzīvo kāda _____?

Pieturzīmes

Skolotājam / vecākam: Skolēns izlasa teikumu un liek tā beigās pareizo pieturzīmi.

For the teacher / parent: The student reads the sentence and adds the correct punctuation mark at the end.

1. Vai pūce ir putns vai dzīvnieks_____
2. Parasti pūces dzīvo mežā_____
3. Uzmanies, re, kur lido pūce _____
4. Kāpēc pūces acis nekustas_____
5. Pūcei ir trīs acu plakstiņi _____
6. Kuŗš acu plakstiņš ir gulēšanai_____
7. Vai, cik liela pūce _____
8. Kas pūcei garšo vislabāk_____
9. Ū – ūūūū_____
10. Vai pie tavas mājas dzīvo kāda pūce_____

Paplašināti teikumi

Skolotājam / vecākam: Skolēns izlasa nepaplašināto teikumu un no tā veido paplašinātu teikumu. Skolēns cenšas neatkārtot jau izmantotos kādeņus jeb īpašības vārdus. Skolēns pasvīturo vārdus, kas paplašina teikumu.

For the teacher / parent: The student reads the unextended sentence and then using the same sentence writes an extended sentence. The student tries not to repeat adjectives. The student underlines the words that extend the sentence.

1. Pūce ir putns. Staltā pūce ir skaists putns.
2. Pūces dzīvo mežā. _____
3. Pūces acis nekustas. _____
4. Pūce ēd peles. _____
5. Pūce ēd ķirzakas. _____
6. Pūce ēd zivis. _____
7. Pūce ēd kukaiņus. _____

Lietvārdi

Skolotājam / vecākam: Skolēns no stāsta izraksta vismaz 10 lietvārdus un ieraksta tos tabulā. Tad nosaka, vai lietvārds ir sieviešu vai vīriešu dzimtē.

For the teacher / parent: The student writes at least 10 nouns from the story and then indicates whether they are feminine or masculine nouns.

Lietvārds	Sieviešu dzimte	Vīriešu dzimte
<i>putns</i>		X

Kas notiek?

Skolotājam / vecākam: Skolēns aplūko attēlu un uzraksta par tajā redzamo divus vai trīs teikumus.

For the teacher / parent: The student looks at the picture and writes two or three sentences about what he sees in the picture.

Jauno vārdu atkārtošanas spēle Nr. 8 – Uzzīmēsim attēlu!

Kas nepieciešams?

1. Papīra lapiņas, uz kurām uzrakstīti jaunie vārdi.
2. Grozs, kuņģā ielikt papīra lapiņas.
3. Filcis (flomāsters) vai krītiņš.
4. Balta papīra loksne vai tāfele.

Spēles noteikumi:

1. Skolēnus sadala divās grupās.
2. Kāds pirmās komandas skolēns nāk klases priekšā, izvēlas no groza lapiņu un uzzīmē vārda attēlu. Nedrīkst izmantot burtus.
3. Komanda, kas pirmā uzmin uzzīmēto vārdu, nopelna punktu.
4. Tad nāk otrās komandas skolēns un rīkojas tāpat.
5. Spēli turpina, cik ilgi vēlas.
6. Uzvar komanda, kura, spēli beidzot, nopelnījusi visvairāk punktu.

Ko vēl var darīt?

1. Ir ieteicams ierobežot minējumu skaitu.
2. Spēli var spēlēt ilgāk, ja nepieciešams sagatavoties pārbaudījumam.
3. Var izmantot arī vārdus, kas apgūti agrāk.

Neaizmirsti!

1. Jānosaka spēles ilgums, lai katrai komandai būtu vienlīdzīgas iespējas uzvarēt.

Skolēniem, kuriem ir grūtības ar jaunu vārdu apguvi, iespējams veidot spēles modifikācijas:

- Uzrakstīt iespējamus vārdus uz tāfeles.
- Izmantot mazāk vārdu.
- Spēlēt spēli mazākās grupās, kad viens skolēns uzzīmē vārda attēlu tikai diviem vai trim skolēniem.